

Ársskýrsla

Rannsóknastofu Háskóla Íslands og Landspítala háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum

2006

Efnisyfirlit

I.	Ársskýrsla – inngangur.....	3
II.	Nafn og stjórn RHLÖ.....	4
III.	Húsnæði að Ægisdötu 26.....	4
IV.	Fundir.....	4
V.	Verkefni ársins.....	5
VI.	Styrktar- og vísindasjóður og Fræðslunefnd RHLÖ.....	6
VII.	Fræðslunefnd RHLÖ.....	6
VIII.	Styrktaraðilar.....	6
IX.	Ársreikningur 2006.....	7
X.	Vísindavirkni.....	8
XI.	Viðaukar.....	21

I. **Ársskýrsla – inngangur**

Starfsemi Rannsóknastofu Háskóla Íslands og Landspítala háskólasjúkrahúss er samkvæmt stofnskrá RHLÖ (sjá viðauka). Megin hlutverk rannsóknastofunnar er að vera miðstöð í öldrunarfræðum og skapa aðstöðu til rannsókna, styðja við rannsóknir og fræðslu auk þess að stuðla að samvinnu og samstarfi fræðimanna innan HÍ og LSH.

Árið 2006 var starfsemi umfangsmiki og jókst hún umtalsvert frá árinu 2005. Í eftirfarandi skýrslu er starfsemi RHLÖ gerð skil. Fjallað er um þau verkefni sem Rannsóknastofan stóð að, hvort heldur að eigin frumkvæði eða sem samstarfsaðili. Það er von stjórnar RHLÖ að skýrslan upplýsi lesendur um starfsemina Rannsóknastofunnar.

II.

Nafn og stjórn:

Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala – háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum - RHLÖ.

Stjórn RHLÖ er skipuð þannig:

Pálmi V. Jónsson, formaður – fulltrúi Læknadeildar HÍ, forstöðumaður í öldrunarlæknisfræði.

Jón Eyjólfur Jónsson, ritari – fulltrúi Landspítala háskólasjúkrahúss.

Ingibjörg Hjaltadóttir – fulltrúi Landspítala háskólasjúkrahúss, sviðsstjóri hjúkunar
öldrunarsviðs

Margréti Gústafsdóttur- fulltrúi Hjúkrunarfræðideildar HÍ, forstöðumaður fræðsasviðs í
öldurnarhjúkrun

Sigurveig H. Sigurðardóttir – fulltrúi öldrunarfræðafélagsins, lektor í félagsráðgjöf aldraðra
við Háskóla Íslands

Starfsmenn:

Rannsóknastofan er með einn launaðan starfsmann í 50% starfshlutfalli.

Halldóra N. Björnsdóttir, verkefnisstjóri

III.

Húsnæðið að Ægisgötu 26:

Húsnæði RHLÖ að Ægisgötu 26 hefur fjórar skrifstofur til afnota.

Stofa 1 Hanna Lára Steinsson, félagsráðgjafi (fram til vors)

Stofa 1 Páll, læknanemi (júní – september)

Stofa 1 MiRan Chang, tölfræðingur (frá nóvember)

Stofa 2 Skrifstofa RHLÖ

Stofa 2 Beinvernd

Stofa 3 Ýmsir s.s. læknanemar, sálfræðingar, hjúkrunarfræðingar

Stofa 4 R80+ Jón Eyjólfur Jónsson

IV.

Fundir:

Stjórnarfundir:

Haldnir voru 10 stjórnarfundir auk 3 styttri vinnufunda.

Aðrir fundir:

1 fundur með Margréti Gunnarsdóttur v/bókasafnskynninga á Landakoti.

1 fundur vegna tækjabúnaðar í nýjan kennslusal á 7. hæð með Þórólfi Óskarssyni og Ingimar Þ Gunnarssyni,

2 fundir vegna undirbúnings málþings í samvinnu við FÍSMÚS

1 fundur vegna undirbúnings málþings í samvinnu við RBF (í umsjón RBF)

2 fundir með FEB vegna undirbúnings málþings um stefnumótun í málefnum aldraðra.

V.

Verkefni ársins:

1. Fjarfundir vor og haust (sjá viðauka 1 og 2 og nánar hér fyrir neðan undir Fræðslunefnd).
2. Bókasafnskynningar. Haldnar voru fjórar bókasafnskynningar og voru þátttakendur að jafnaði 6. Fyrst var almenn kynning á bókasafninu og möguleikum þess fyrir starfsfólk LSH. Önnur kynningin var um heimildaleit og notkun á Scopus og PubMed. Í þriðju kynningunni var RefWorks kynnt og í síðustu kynningunni var farið yfir ýmsa möguleika varðandi notkun á Power point.
3. Kennslusalurinn á 7. hæð. Starfsmaður RHLÖ kom að þeirri vinnu að koma kennslusalnum í starfhæft form hvað varðar kennslu- og tækjabúnað.
4. Fræðslumyndin Hugarhvarf – lífið heldur áfram með heilabilun. Frumsýning og móttaka 4. apríl 2006. Rannsóknastofan hefur umsjón með sölu og kynningu á myndbandinu. Á árinu seldust 116 DVD diskar og um 30 diskar voru afhenti/gefnir. Á árinu 2007 stendur til að þýða og talsetja myndina á ensku og sænsku og er verið að afla styrkja til þess.
5. Málþing *Samspil músíkþerapíu og öldrunarfræða* til minningar um Helgu Björgu. Svansdóttur músíkþerapista í samvinnu við félag Músíkþerapista á Íslandi. 22. maí 2006. Þátttakendur á málþinginu voru 83 auk 7 fyrirlesara eða alls 90 manns. Allur ágóði af málþinginu rann í minningasjóð Helgu Bjargar Svansdóttur.
6. Lokað málþing um *stefnumótun í málefnum aldraðra* í samvinnu við FEB. 6. september 2006 (sjá dagskrá málþingsins í viðauka 3). Þátttakendur voru auk stjórnarmanna LEB., FEB og RHLÖ, heilbrigðisráðherra Siv Friðleifsdóttir,

borgarstjóri Vilhjálmur Vilhjálmsón, ráðuneytisstjóri Félagsmálaráðuneytisins Ragnhildur Arnljótsdóttir, forstjóri LSH Magnús Pétursson o.fl. alls 30 manns.

7. Samstarfsaðili RBF að Málþinginu – *Heilabilun Fjölskyldusjúkdómur 21. aldar?* 23. september 2006. Þátttakendur voru um 80 manns.
8. Kynning og sala á bókinni í Skugga Alzheimers – ástvinir segja frá.
9. Vísindadagur 13. október 2006. *Þjálfun og byltur* (sjá dagskrá í viðauka 4). Þátttakendur voru alls 61 utan öldrunarsviðs LSH og 54 innan sviðsins eða 110 manns.
10. Kaffisamsæti v/ móttöku gjafar úr sjóði st. Jósefs spítala. 30. nóvember 2006. Það voru mættir þeir sem eiga sæti í stjórn sjóðsins sr. Kjartan Örn Sigurbergsson, Gunnar Már Hauksson og Viðar Hjartarson auk stjórnar RHLÖ.
11. RAI messa. 6. desember 2006. (sjá dagskrá í viðauka 6). Þátttakendur voru allir þeir sem komið hafa að undirbúningi og innleiðslu á RAI mælitækinu. Flutt voru 5 erindi og umræður voru í lokin. Þátttakendur voru 30.

VI.

Styrktar- og vísindasjóður:

Megin markmið sjóðsins er að efla RHLÖ. Stjórn sjóðsins er heimilt að styrkja hvert það verkefni sem hún telur efla og gagnast rannsóknum í öldrunarfræðum. Sjóðurinn starfar samkvæmt skilmálum Dómsmálaráðuneytisins um slíka sjóði. Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga á LSH annast fjárreiður og bókhald sjóðsins f.h. sjóðsstjórnar og skulu reikningar hans endurskoðast af ríkisendurskoðun. Sjóðurinn tekur við framlögum frá einstaklingum og fyrirtækjum en einnig eru gefin út minningarkort á vegum sjóðsins.

VII.

Fræðslunefnd RHLÖ:

Fræðslunefnd er svo skipuð:

Ólafur Samúelsson, formaður

Berglind Magnúsdóttir sálfræðingur

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir hjúkrunarfræðingur

Hanna Lára Steinsson félagsráðgjafi

Katla Kristvinsdóttir iðjuþjálfari

Sigurveig H. Sigurðardóttir, félagsráðgjafi

Áheyrnafulltrúi: Bjarnfríður Jóhannsdóttir sjúkraliði á L-5

Fræðslufundir:

19 fræðslufundir fræðslunefndar RHLÖ voru haldnir á fimmtudögum frá jan. – maí kl. 15:00 í kennslusalnum á 6. hæð á Landakoti og frá sept. – des. Kl. 15:00 í kennslusalnum á 7. hæð á Landakoti. Fundirnir voru sendir út með fjarfundabúnaði um allt land.

Þátttaka á fundum á Landakoti árið 2006:

vorönn		haustönn	
dagsetning	fjöldi	dagsetning	fjöldi
26. jan. 2006	21	04. okt. 2006	15
02. feb. 2006	35	12. okt. 2006	13
09. feb. 2006	23	16. okt. 2006	12
16. feb. 2006	30	26. okt. 2006	36
09. mar 2006	26	09. nóv. 2006	20
16. mar 2006	25	16. nóv. 2006	8
23. mar 2006	41	23. nóv. 2006	6
06. apr. 2006	24	30. nóv. 2006	30
04. maí 2006	14		
11. maí 2006	8		

Auk þess hélt fræðslunefndin Vísindadag þann 13. október undir yfirskriftinni „Þjálfun og byltur“ (sjá viðauka) í Öskju, náttúrufræðahúsi HÍ.

VIII.

Styrktaraðilar

Framkvæmdasjóður aldraðra
Sjóður St. Jósefs

IX.

Fjárhagur:

Sjá Ársreikning fyrir árið 2006

X.

Vísindavirkni:

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: **Pálmi V Jónsson dósent**

Vísindasjóður

Vinsamlega skráðið nöfn annarra rannsakenda

Alheimerssjúkdómur á miðjum aldri. Rannsókn á aðstæðum fólks sem hefur greinst með Alheimerssjúkdóm á Íslandi á aldrinum 45-65 ára

Hanna Lára Steinsson, Rannsóknarstofa HÍ og LSH í öldrunarfræðum, Rannsóknarsetur í barna- og fjölskylduvernd, Rannsóknarstofnunin Helbred, Menneske og Samfund" við Syddansk Universitet í Óðinsvéum. Styrkur kr. 240.000.

Breytingar á færni einstaklinga, 75 ára og eldri, í kjölfar bráðainnlagnar á lyflækningadeildir Landspítala - háskólasjúkrahúss. Sigrún Bjartmarz, Kristín Björnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Ingibjörg Hjaltadóttir. Styrkur kr. 130.000

Gæðastyrkir HTR 2006

Þróun gæðavísa, öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúss. Styrkur kr. 600.000 kr..

Ingibjörg Hjaltadóttir, sviðstjóri hjúkrunar öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi, **Pálmi V Jónsson**, sviðstjóri lækninga öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi, **Hlíf Guðmundsdóttir**, sérfræðingur í öldrunarhjúkrun, öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Samstarfsaðilar: **Sigrún Bjartmarz** gæðastjóri á öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi og starfsmenn stýrihóps fyrir stefnumótun á öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi.

Könnun á öryggismenningu meðal starfsmanna á öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúss. Styrkur kr. 200.000 kr. **Ingibjörg Hjaltadóttir**, sviðstjóri hjúkrunar öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi, **Sigrún Bjartmarz**, gæðastjóri á öldrunarsviði Landspítala-háskólasjúkrahúss..Samstarfsaðilar: **Hlíf Guðmundsdóttir**, sérfræðingur í öldrunarhjúkrun öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi og deildarstjórar öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi.

Innleiðing klínískra leiðbeininga til varnar byltum á sjúkrahúsum og forprófun Morse byltumatsskalans. Styrkur kr. 1.500.000 kr. Eygló Ingadóttir hjúkrunarfræðingur.Kennslu- og fræðasvið. Samstarfsaðilar: **Hlíf Guðmundsdóttir**, **Helga Hansdóttir**, María Ólafson, Jóhanna Marín Jónsdóttir, Berit G. Þórhallsdóttir, Íris Björk Gylfadóttir, Kristín Kristjánsdóttir.

Stuðningur hjúkrunarfræðinga á göngudeild við aðstandendur veikburða aldraðra á fimm daga deild öldrunarsviðs. Styrkur kr. 1.200.000 kr. **Hlíf Guðmundsdóttir** öldrunarsviði Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Samstarfsaðilar: **Sigrún Bjartmarz**, **Ingibjörg Hjaltadóttir**.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga:

Breytingar á færni einstaklinga, 75 ára og eldri, í kjölfar bráðainnlagnar á lyflækningadeildir Landspítala - háskólasjúkrahúss. Sigrún Bjartmarz, Kristín Björnsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Ingibjörg Hjaltadóttir. Styrkur kr. 300.000.-

Hefur trú og kirkjusókn áhrif á lífslíkur aldraðra Reykvíkinga

Helga Hansdóttir, Jón E Jónsson, Torbjörn Svenson. Styrkur kr. 170.000

Nemaverkefni (*Óskað er eftir heiti verkefnis, nafni nema, háskólastofnun og nöfnum leiðbeinenda undirstrika skal nafn aðalleiðbeinanda. Ekki er átt við verkefni 3.árs læknanema*)

Doktorsnemar

Guðlaug Þórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands.

Anna Björg Guðmundsdóttir, læknir, við Kaupmannahafnarháskóla. Evidens-baseret ældreomsorg. Sammenligning af ældereomsorgen mellem Danmark og Island í perioden 1990 til 2005 ved hjælp af RAI instrumented. Tillaga send til læknadeildar 2006. Í doktorsnefnd.

Hanna Lára Steinsson, kt 271264-4379, um heilabilun við Félagsvísindadeild H.Í. Í doktorsnefnd.

Janus Guðlaugsson, MEd íþróttufræðingur, Líkams- og heilsurækt aldraðra. Íhlutunarrannsókn til bættrar heilsu og betri lífsgæða, við Kennaraháskóla Íslands send inn 2006. Í doktorsnefnd.

Ella Kolbrún Kristinsdóttir, sjúkráþjálfari, ritgerð til doktorsprófs. Imbalance and fractures in th elderly. Department of Otorhinolaryngology, Heand and Nech surgery clinical Sciences,Lund University, Sweden.

Meistaraneimar

Hanna Ásgeirsdóttir, kt 241255-3529 (MHI) Upplýsingatækni á heilbrigðissviði. Verkefni lokið haustið 2006. RAI-gagnagrunnur á íslenskum dvalar- og hjúkrunarheimilum 2003-2005. Tengsl lyfjanotkunar við færniskerðingu og lifun. Umsónakennari: Pálmi V. Jónsson.

Bergþóra Baldursdóttir, kt 270461-2129, Áhrif skynþjálfunar á jafnvægi hjá öldruðum. Verkefni lokið október 2006. Í meistaránámsnefnd.

Aðalheiður Ósk Sigfúsdóttir, kt 300362-5759, sálfræðingur, aðalleiðbeinandi, samband hvítuvefsbreytingar á MRI af höfði og vitrænnar getu á taugasálfræðilegum prófum. Gögn Öldrunarrannsóknar Hjartaverndar. Áætluð snemma árs 2007.

Bylgja Valtýsdóttir, sálfræðings, minnisskerðing sem hluti af vægri vitrænni skerðingu. Gögn Öldrunarrannsóknar Hjartaverndar.

Steinunn K. Jónsdóttir. Í meistaranámi í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands frá 2003, námi ólokið, stefnt að útskrift í júní 2007.

Steinunn K. Jónsdóttir. Í evrópu-meistaranámi í öldrunarfræðum við Vrije Universiteit í Amsterdam frá 2003, námi ólokið, stefnt að útskrift í nóv. 2007.

Dagmar Huld Matthíasdóttir (2006). Virkni til dægurstyttingar á hjúkrunarheimili M.Sc lokaverkefni. Háskóli Íslands, Hjúkrunarfræðideild. Leiðbeinendur: Rúnar Vilhjálmsson og Ingibjörg Hjaltadóttir.

Sigrún Bjartmarz (2006). Breytingar á færni einstaklinga, 75 ára og eldri, í kjölfar bráðainnlagnar á lyflækningadeild LSH. M.Sc lokaverkefni. Háskóli Íslands, Hjúkrunarfræðideild. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir og Almar Halldórsson. Pálmi V. Jónsson í meistaranámsnefnd.

Íða hefur ekki klárað enn SLEPPA ((Ráf meðal aldraðra á hjúkrunarheimilum. Íða Atladóttir. Hjúkrunardeild Háskóla Íslands. Var Íða meistaranemi á árinu 2006)).
B.Sc. nemar

Anna Halla Birgisdóttir og Sigurveig Ósk Gunnarsdóttir (2006). Upplifun aðstandenda aldraðra af útskrift af sjúkrahúsi og því að takast á við umönnunarhlutverkið. Óbirt B.S. lokaverkefni. Háskóli Íslands, Hjúkrunarfræðideild.
Leiðbeinendur: Hlíf Guðmundsdóttir og Ingibjörg Hjaltadóttir.

Sólveig Kristbjörg Vagnsdóttir (2006). Áhrif tónlistar á líðan og óróleika heilabilaðra. Óbirt B.S. lokaverkefni. Háskóli Íslands, Hjúkrunarfræðideild.
Leiðbeinendur: Guðrún Dóra Guðmannsdóttir og Ingibjörg Hjaltadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum (*Hér er átt við stofnanir sem samstarfsaðilar ykkar starfa við, en tilgreina skal fræðigreini þegar samstarfsaðilar starfa innan LSH*)
Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, InterRAI, Næringarstofa LSH, Háskóli Íslands, Rannsóknastofa Háskóla Íslands.

Pálmi V. Jónsson: InterRAI, alþjóðleg samtök sem meta aldraða á ýmsum þjónustustigum, sjá www.interRAI.org, Pálmi er í stjórn samtakanna.

Pálmi V. Jónsson: Öldrunarrannsókn Hjartaverndar, Pálmi situr í executive committee rannsóknarinnar.

Pálmi V. Jónsson: Middle Eastern Academy of Aging, Pálmi situr í stjórn samtakanna, sjá www.amc-lb.com

Pálmi V. Jónsson: þátttakandi í samstarfi Norrænna Prófessora í öldrunarlækningum, sem hittast 1-2 á ári.

Pálmi V. Jónsson, Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir: þátttakendur í NordRAI samstarfi, sem heldur utan um sameigin leg mál á norðurlöndum varðandi notkun InterRAI mælitækja.

Pálmi V. Jónsson, Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir: sitja í íslenskum stýrihópi RAI verkefna.

Jón Snædal. *Andoxunavirkni í miðtaugakerfi.* Samstarfsverkefni með Rannsóknastofu í lyfja- og eiturefnafræði. Doktorsverkefni Guðlaugar Þórsdóttur.

Jón Snædal *Erfðafræði Alzheimers sjúkdóms.* Samstarfsverkefni með Íslenskri erfðagreiningu.

Jón Snædal *Notkun heilarits til greiningar á AS.* Samstarfsverkefni með Mentis Cura.

Jón Snædal *Tenging hreyfingar á miðjum aldri og heilabilunar.* Verkefni úr AGES rannsókninni á vegum Hjartaverndar.

Ritverk –bækur eða bókakaflar (*Hér er átt við faglegt efni. Óskað er eftir titlumi bóka og upplýsingum um útgefanda eða heiti bókakafla*)

Iceland as a Model for Human Aging. **Adalsteinn Guðmundsson and Pálmi V. Jónsson,** Handbook of Models for Human Aging. Copyright. 2006 by Academic Press Chapter 61, page 735-740.

Ársæll Jónsson, Tryggvi Þ. Egilsson, Pálmi V. Jónsson. Handbók í Lyflæknisfræði, Ritstj. Ari J. Jóhannesson, Runólfur Pálsson, 3. útg. Háskólaútgáfan 2006, Öldrunarlækningar: 272-283.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Umhverfi og lífsgæði aldraðra á hjúkrunarheimilum. Í: Helga Jónsdóttir, editor. Frá innsæi til inngripa: þekkingarþróun í hjúkrunar- og ljósmóðurfræði. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2006. p. 219-42.

Klínískar leiðbeiningar til að fyrirbyggja byltur á sjúkrastofnunum (2006). **Hlíf Guðmundsdóttir,** hjúkrunarfræðingur MS, Eygló Ingadóttir, hjúkrunarfræðingur MS, Helga Hansdóttir, yfirlæknir; María Ólafson, sérmenntaður sjúkraliði, Jóhanna Marín Jónsdóttir, sjúkráþjálfari, Berit G. Þórhallsdóttir, hjúkrunarfræðingur, Íris Björk Gyldadóttir, hjúkrunarfræðingur og Kristín Kristjánsdóttir, iðjuþjálfari.

Sigurveig H. Sigurðardóttir. (2006). Aldraðir - fræðin og framtíðin. Í Sigrún Júlíusdóttir og Halldór Sig. Guðmundsson (Ritstj.). *Heilbrigði og heildarsýn. Félagsráðgjöf í heilbrigðisþjónustu.* Háskólaútgáfan og Rannsóknasetur í barna – og fjölskylduvernd. (bls. 259-270).

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

(*Læknablaðið, Tímarit hjúkrunarfræðinga og Sálfræðiritinu. Nöfn höfunda sem tilheyra fræðasviðinu skulu feitletruð*)

Lilja Sigrún Jónsdóttir, **Ársæll Jónsson**. Dánarmein aldraðra á Íslandi. XVII þing Félags Íslenskra Lyflækna. Selfossi 8-11. júní 2006. Læknablaðið Fylgirit 52/2006;40,V40.

Ársæll Jónsson, Jóna Eggertsdóttir, Pálmi V. Jónsson. Könnun á ástæðu gerðar vistunarmats á LSH. ÖLDRUN 2006;24,2tbl.:8-10.

Margrét Gústafsdóttir (2006). „Að læra að koma í heimsókn” Fjölskylduheimsóknir á hjúkrunarheimili, form þeirra, merking og mikilvægi. *Tímarit hjúkrunarfræðinga*, 82(3), 16-24.

Anný Lára Emilsdóttir og Margrét Gústafsdóttir (2006). Meðferðarúrræði við þvagleka aldraðra á hjúkrunarheimilum: Áhersla á atferlismeðferð. *Tímarit hjúkrunarfræðinga*, 82(3), 34-39.

Sigurveig H. Sigurðardóttir Aldraðir innflytjendur (2006). Vaxandi hópur í íslensku samfélagi. *Tímarit félagsráðgjafa*. 1. Árgangur (bls. 55-62).

Sigurveig H. Sigurðardóttir. (2006). Viðhorf til aldraðra. Í Úlfar Hauksson (Ritstj.) *Rannsóknir í félagsvísindum VII. Félagsvísindadeild. Þjóðarspegil*. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Háskólaútgáfan (bls. 225-234).

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

(*Nöfn höfunda sem tilheyra fræðasviðinu skulu feitletruð*)

Henard JC, Ankri J, Frijters D, Carpenter I, Topinkova E, Garms-Homolova V, Finne-Soveri H, Sörbye LW, **Jónsson PV**, Ljunggren G, Schroll M, Wagner C, Bernabei R Proposal of a service delivery integration index of home care for older persons: application in several European cities.. *International Journal of Integrated Care* 2006;6:1-9, Issn 1568-4156 – <http://www.ijic.org/>

Jonsson PV, Finne-Soveri H, Jensdottir AB, Ljunggren G, Bucht G, Grue EV, Noro A, Bjornson J, Jonsen E, Schroll M. Co-morbidity and functional limitation in older patients underreported in medical records in Nordic Acute Care Hospitals when compared with the MDS-AC instrument. *Age Ageing* 2006;35(4):434-8.

Magnusson KP, Duan S, Sigurdsson H, Petursson H, Yang Z, Zhao Y, Bernstein PS, Ge J, Jonasson F, Stefansson E, Helgadottir G, Zabriskie NA, Jonsson T, Bjornsson A, Thorlacius T, **Jonsson PV**, Thorleifsson G, Kong A, Stefansson H, Zhang K, Stefansson K, Gulcher JR. CFH Y402H confers similar risk of soft drusen and both forms of advanced AMD. *PLoS Med* 2006;3(1):e5.

Svansdottir HB, **Snaedal J**. Music therapy in moderate and severe dementia of Alzheimer's type: a case-control study. *Int Psychogeriatr* 2006;18(4):613-21.

Torsdottir G, Sveinbjornsdottir S, Kristinsson J, **Snaedal J**, Johannesson T. Ceruloplasmin and superoxide dismutase (SOD1) in Parkinson's disease: a follow-up study. *J Neurol Sci* 2006;241(1-2):53-8.

Jane S. Saczynski, **Maria K. Jonsdottir**, Sigurdur Sigurdsson, Gudny Eiriksdottir Palmi V. Jonsson, Olafur Kjartansson, Mark A. van Buchem, Vilmundur Gudnason, Lenore J. Launer. (Júlí, 2006). Phenotypes of cognitive performance with white matter lesions: The Age/Gene Environment Susceptibility Reykjavík Study. *Alzheimer's and Dementia Vol 2 (3)*, S409.

Önnur ritverk (*Hér er óskað eftir upplýsingum um faglegt efni*)

Jón Snædal. Þagnarskylda lækna [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2006;92(3):183.

Jón Snædal og Gunnar Ármannsson. Vottorðagjafir lækna. *Læknablaðið* (6) 2006.

Sigurveig H. Sigurðardóttir . **Viðhorf eldra fólks**. Rannsókn á viðhorfi og vilja aldraðra sem búa í heimahúsum. Rit í ritröð um rannsóknarverkefni á sviði félagsráðgjafar. Rannsóknasetur í barna - og fjölskylduvernd, 2006. 34 bls. ISBN: 9979-70-231-1.

Fyrirlestrar á ráðstefnum hérlendis

Fyrirlestur á Læknadögum í seminari um AGES-RS rannsókna: **Pálmi V. Jónsson**:Um rannsóknir á heila í Öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Janúar 2006.

Pálmi V. Jónsson á málþingi um öldrunarlækningar-geðlækningar á vegum Franska sendiráðsins á Íslandi, Geðlæknafélags Íslands, Læknadeildar Háskóla Íslands og með aðild Heilbrigðisráðuneytisins í hátíðarsal Háskóla Íslands, 13. nóvember 2006. Eru veikir aldraðir afskiptir? Ber okkur að lækna aldraða. Heiti: umönnun veikra og aldraðra einstaklinga á Íslandi; sjónarmið öldrunarlæknis.

Spá þarfir sjúklings við innlögn á sjúkrahús fyrir um afdrif einu ári síðar? **Pálmi V. Jónsson**, Anja Noro, Ólafur Samúelsson, Anna B. Jensdóttir, Gunnar Ljunggren, Else V. Grue, Marianne Schroll, Gösta Bucht, Jan Björnson, Harriet Finne-Soveri, Elisabeth Jónsen. XVII. Þing Félags íslenskra lyflækna, Hótel Selfoss, 9.-11. júní, 2006

Munur milli Norðurlanda á lyfjanotkun aldraðra sjúklinga á bráðadeild. Gögn úr MDS-AC rannsókninni. **Ólafur Samúelsson**, Gösta Bucht, Jan Björnson, **Pálmi V. Jónsson**, XVII. Þing Félags íslenskra lyflækna, Hótel Selfoss, 9.-11. júní, 2006.

Jón Snædal. Snemmgreining á Alzheimers sjúkdómi. Erindi á málþingi á Læknadögum 19. janúar 2006.

Jón Snædal. Heilarit til greiningar á Alzheimers sjúkdómi. Erindi á Minnisdegi Pfizer 10 marz 2006.

Jón Snædal. Akstur og heilabilun. Erindi á málþingi Iðjuþjálfafélags Íslands og Ökukennarafélags Íslands í apríl 2006.

Jón Snædal. Stofnfrumurannsóknir á Íslandi, möguleikar, raunveruleiki. Erindi á málþingi Líffræðifélags Íslands og Vísindasiðanefndar 30. nóvember 2006.

Jón Snædal. Nýjungar í greiningu og meðferð á Alzheimers sjúkdómi. Fyrirlestur á fræðslufundi lækna á Landakoti 4. desember 2006.

Jón Snædal. WMA og lækisfræðileg siðfræði. Erindi á fræðslufundi Læknaráðs LSH 8. desember 2006.

Ársæll Jónsson. Elli sem dánarmein meðal aldraðra á Íslandi. Útdráttur. Vetrarfundur Tannlækningastofnunar 16.12.2006. Tannlæknadeild Háskóla Íslands.

Steinunn K. Jónsdóttir. Fræðsla í stuðningshópi maka í Fríðuhúsi 2 t um fjármál, vor 2006.

Steinunn K. Jónsdóttir. Fræðsla á FAAS-fundi um þjónustu Minnismóttöku LSH Landakoti, vor 2006.

Berglind Magnúsdóttir. Fyrirlestur fyrir Hafnarfjarðarbæ á öldrunarþingi, “Ný kynslóð aldraða, 30.03.2006

Berglind Magnúsdóttir. Fyrirlestur fyrir Alcan á Íslandi, vegna starfsloka. “Andleg hlið starfsloka”, 01.04.2006

Berglind Magnúsdóttir, Guðrún Hildur Ragnarsdóttir, **Þórunn Bára Björnsdóttir,** Frumsýning á myndinni “Hugarhvarf lífið heldur áfram með heilabilun” í Háskólabíó. 04.04.2006.

Berglind Magnúsdóttir. Fyrirlestur á Aflagrandu fyrir þjónustumiðstöð Vesturbæjar rvk. Vesturgarð. Málþing um þátttöku fólks í þjónustu. “Umboð til athafa- breytar kröfur”. 05.07.2006.

Berglind Magnúsdóttir. Þátttaka í pallborðsumræðum á stjórnendadegi LSH að beiðni Ernu yfirmanns starfsmannamála. 11.05.2006.

Berglind Magnúsdóttir. Fyrirlestur á vegum Endurmenntun HÍ og Öldrunarfræðifélag Íslands Málþing um mannauð í öldrunarþjónustu “Virðing fyrir störfum fólks”. 02.11.2006.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Ný tækifæri í mönnun öldrunarstofnana; Vangaveltur og rannsóknarniðurstöður. Erindi á vofundi Félags stjórnenda í öldrunarþjónustu. Haldinn á Selfossi 9-11. maí 2006.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Niðurstöður rannsóknar um heimsóknir hunda. Fyrirlestur haldinn á námskeiði fyrir heimsóknarvini Rauðakross Íslands, Reykjavík 9. maí 2006.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, Sigrún Bjartmarz and Berglind Magnúsdóttir. New Opportunities: The Experience of Staff Mix Changes in a Specialized Dementia Unit; Staffs

Perception, Work Satisfaction and Quality of Care. Fyrirlestur á the 4th Nordic Conference of “Ledernes Nettværk I Norden”. Haldin í Reykjavík 4.-5. maí 2006.

Klínískar leiðbeiningar: byltur. Erindi flutt á fræðslufundi hjúkrunarráðs 29. mars 2006. Fyrirlesari; Eygló Ingadóttir M.Sc. hjúkrunarfræðingur og **Hlíf Guðmundsdóttir** M.Sc. hjúkrunarfræðingur

Klínísk notkun gæðavísa. Fyrirlestur fluttur á gæðastjórnarfundi LSH 14. febrúar 2006. Fyrirlesari; **Hlíf Guðmundsdóttir**, M.Sc. hjúkrunarfræðingur

Klínískar leiðbeiningar til að fyrirbyggja byltur á sjúkrastofnunum. Fyrirlestur á fimmtudagsfræðslu Rannsóknarstofu Háskóla Íslands og Landspítala Háskólasjúkrahús öldrunarsvið (RHLÖ) 19. október 2006. Fyrirlesari: **Hlíf Guðmundsdóttir**, M.Sc. hjúkrunarfræðingur. Meðhöfundur; Eygló Ingadóttir M.Sc. hjúkrunarfræðingur.

The experience of staff mix changes in specialized dementia unit; staffs' perception, work satisfaction and quality of care. Fyrirlestur haldin á the 4th Nordic Conference of “Ledernes Nettværk I Norden”. Haldin í Reykjavík 4.-5. maí 2006. Fyrirlesari: **Ingibjörg Hjaltadóttir**, RN, MS. Director of Nursing, Landspítali- University Hospital Assistant professor, Department of Nursing, University of Iceland. Meðhöfundar: Hlíf Guðmundsdóttir, RN, MS.; Sigrún Bjartmarz, RN, BS.; Berglind Magnúsdóttir, MS, Auðna Ágústsdóttir, RN, PhD.

Sigrún Bjartmarz. (2006). Breytingar á færni einstaklinga, 75 ára og eldri, í kjölfar bráðainnlagnar á lyflækningadeild LSH. Lokaverkefni (30 einingar) til meistaraþráðu við hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands, gefið út í október 2006. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir og Almar Halldórsson.

Viðhorf til aldraðra. Fyrirlestur á ráðstefnu Félagsvísindadeildar Háskóla Íslands, Þjóðarspegli, 27. október 2006. Höfundur og flytjandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Er heima best? Fyrirlestur á málþingi félagsmálastjóra um félagslega heimaþjónustu, 23. nóvember 2006. Höfundur og flytjandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Viðhorf til þjónustunnar. Erindi á málþinginu Fyrirhvert annað sem haldið var á vegum Þjónustumiðstöðvar Vesturbæjar í Reykjavík, 5. apríl 2006. Höfundur og flytjandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Að búa heima, hvað þarf til ? Erindi á ráðstefnu Öldrunarfræðafélags Íslands og Endurmenntunar Háskóla Íslands, 2. mars 2006. Höfundur og flytjandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, verkefnastjóri á öldrunarsviði: Kennsla fyrir starfsfólk um verki og verkajmat aldraðra á Hrafnistu í Reykjavík 8. febrúar 2006

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, verkefnastjóri á öldrunarsviði: Kennsla fyrir starfsfólk um verki og verkajmat aldraðra á Hrafnistu í Hafnarfirði 17. febrúar 2006

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, verkefnastjóri á öldrunarsviði: Verkajmat hjá heilabiluðum, fyrirlestur á fimmtudagsfræðslu RHLÖ 23. mars 2006

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, verkefnastjóri á öldrunarsviði: Erindi um innleiðingu rafræns heilsufarsmats á öldrunarsviði (RAI-PAC) 6. desember 2006

Fyrirlestrar á ráðstefnum erlendis

Fyrirlestur í boði þinghaldara á First International Primary Health Care Conference: “Challenges in Primary Health Care, January 21-23, 2006, Abu Dhabi, United Arab Emirates: The ADHOC study by **Pálmi V. Jónsson**.

Invited Speaker: Jónsson PV, Geriatric teaching activities in Northern European Countries in a symposium on Innovative Geriatric Teaching in Europe at EUGMS, scientific meeting, Geneva, August 23-26, 2006.

Invited speaker: Jónsson PV: in workshop on Standards in Long Term Care: Assessment, quality indicators and resource utilization: The Hecht auditorium, Haifa University, Mount Camel, Haifa, 150506, Implementation of Inter RAI assessments in LTC in Iceland.

Invited speaker: The ADHOC Study. Fyrirlestur í boði þinghaldara á First International Primary Health Care Conference: “Challenges in Primary Health Care, January 21-23, 2006, Abu Dhabi, United Arab Emirates: **Pálmi V. Jónsson**.

Morbid obesity in aged home care clients and its correlates
The AgeD in HOME Care project (ADHOC) in 11 European countries. Sørbye LW, Finne-Soveri H, Schroll M, **Jónsson PV**, Ljunggren G, Topinkova E, Berabei R. International Symposium: OBESITY IN THE ELDERLY - Rome January 26th - 28th 2006

Diabetes and Cognitive Performance: The Age Gene Environment Susceptibility Study (AGES). Saczynski J, Peila R, **Jónsdóttir M**, Garcia M, **Jónsson P**, Eiriksdóttir G, Olafsdóttir E, Gudnason V, Harris T, Launer L. For 66th scientific session of the American Diabetes Association, 2006

Type 2 diabetes and cerebral white matter lesions association in the AGES study. Peila R, Sigurdsson S, Olafsdóttir E, Kjartansson O, **Jónsson PV.**, Carcia M, Eiriksdóttir G, Bucheim M, Harris T, Gudnason V, Launer L. For 66th scientific session of the American Diabetes Association, 2006

Retrospective Time Estimation in an Elderly Cohor: Relationship to Cognitive Functioning. **Jónsdóttir M**, Inghórsdóttir E, Aspelund T, **Jónsson PV.**, Launer L, Guðnason V. International Neuropsychological Society Conference (INS), Boston, Feb 2006. Poster.

The detection of intracerebral microbleeds with susceptibility weighted MRI sequences; The Age, Gene/Environment Susceptibility-Reykjavik Study
Sigurðsson S, Sigmarsdóttir A, Kjartansson O, Óskarsdóttir B, Aspelund T, LaunerL, Sveinbjörnsdóttir S, **Jónsson PV**, Bucheim M.A, Eiriksdóttir G, Gundanson V. ECR 2006.

The last 72 hours – Symptom Assessment in Palliative Care Services in Iceland using the Minimal Data Set-Palliative Care (MDS-PC) instrument. Sigurdardóttir V, Hjaltadóttir I,

Guðmannsdóttir GD, **Jónsson PV**. European Association for Palliative Care, May 25-27, 2006, Venice, Italy.

Nurses and physicians documentation in the acute care of the elderly. Jonsén E, Noro A, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Grue EV, Schroll M, Bucht G, Björnsson J, Finne-Soveri H, **Jónsson PV**. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Prevalence of cerebral Microbleeds in the AGES Reykjavik Study. **Jónsson PV**, Sveinbjörnsdóttir S, Sigurdsson S, Kjartansson O, Aspelund T, Eiríksdóttir G, Einarsson B, Sigurdsson AP, Valtýsdóttir B, Lopez OL, van Buchem M, Gudnason V, Launer L. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Differences in medication use among elderly acute care patients in the Nordic countries. Data from the MDS-AC study. Samuelsson O, Bucht G, Björnsson J, **Jónsson PV**. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Frequent hospital admissions among 75+ patients in 5 Nordic countries. Finne-Soveri H, **Jónsson PV**, Jonsén E, Noro A, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Grue EV, Schroll M, Bucht G, Björnsson J. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Symptom assessment in the last 72 hours of life in palliative care services in Iceland using the Minimum Data Set for Palliative Care Instrument, MDS-PC. **Jónsson PV**, Sigurdardóttir V, Hjaltadóttir I, Guðmannsdóttir GD. 18th Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Aging research in Iceland, **Jónsson PV**, Gudmundsson A. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland.

Unintended weight loss and physical performance – a comparative study of home care clients 65+ in the five Nordic countries (ADHOC data). Sörbye LW, Schroll MA, Finne-Soveri H, **Jónsson PV**, Ljunggren G. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland

Do patients' needs at admission to hospital predict the outcomes of care at one year? **Jónsson PV**, Nora A, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Grue EV, Schroll MA, Bucht G, Björnsson J, Finne-Soveri H, Jonsén E. Nordic Congress in Gerontology, 28-31 May, 2006, Jyväskylä, Finland

Relation between retinal microvascular signs and cerebral white matter lesions: The AGES-Reykjavik Study. Chengxuan Qiu, Mary Frances Cotch, Siggí Sigurðsson, Ronald Klein, Friðbert Jónasson, **Palmi V. Jónsson**, Olafur Kjartansson, Vilmundur Gudnason, Lenore J. Launer. Alzheimer's Association 10th International Conference on Alzheimer's Disease and Related Disorders, July 15-20, 2006, Madrid, Spain.

Phenotypes of cognitive performance with white matter lesions: the Age Gene Environment Susceptibility Reykjavik Study. Jane S Saczynski, María Jónsdóttir, Sigurður Sigurðsson, Guðný Eiríksdóttir, **Palmi V. Jónsson**, Olafur Kjartansson, Mark A. van Buchem, Vilmundur Gudnason, Lenore J. Launer. Alzheimer's Association 10th International Conference on Alzheimer's Disease and Related Disorders, July 15-20, 2006, Madrid, Spain.

Pálmi V. Jónsson, Valgerður Sigurðardóttir, **Ingibjörg Hjaltadóttir** og **Guðrún Dóra Guðmannsdóttir**. Symptom assessment in the last 72 hours of life in palliative care services in Iceland using the Minimal Data Set for Palliative Care instrument, MDS-PC. Fyrirlestur á The 18th Nordic Congress of Gerontology. Haldin í Jyväskylä in Finland, 28-31. maí 2006.

Valgerður Sigurðardóttir, **Ingibjörg Hjaltadóttir**, **Guðrún Dóra Guðmannsdóttir**, **Pálmi V. Jónsson**. The last 72 hours - Symptom Assessment in Palliative Care Services in Iceland using the Minimal Data Set-Palliative Care (MDS-PC) instrument. Fyrirlestur á ráðstefnu „The Research Forum of the European Association for Palliative Care; “Collaborate to Catalyse Research”. Haldin í Feneyjum á Ítalíu, 25-27. maí 2006.

Older people: needs and wishes. Erindi flutt á 18. Norrænu öldrunarráðstefnunni í Jyväskylä, Finnlandi 29. maí 2006. Ráðstefnan var haldin af norrænu öldrunarfræðafélögnum. Höfundur og flytjandi: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Veggspjöld sýnd hérlendis

María K. Jónsdóttir, **Berglind Magnúsdóttir** og Magnús Jóhannsson (2006). *Íslensk stöðlun Mattis Dementia Rating Scale-2:Fyrstu niðurstöður*. Vísindadagar LSH, 18. og 19. maí. Veggspjald

Tilraunaverkefni á heilabilunardeildum LSH febrúar 2004 – janúar 2005. Veggspjald á hjúkrunarviku LSH 2006. Höfundar: **Ingibjörg Hjaltadóttir**, **Hlíf Guðmundsdóttir**, **Sigrún Bjartmarz**, **Berglind Magnúsdóttir**.

Öldrunarsvið: Könnun á viðhorfum til þjónustu á Öldrunarsviði LSH. Veggspjald á hjúkrunarviku LSH 2006. Höfundar: **Ingibjörg Hjaltadóttir**, **Hlíf Guðmundsdóttir** M.Sc. hjúkrunarfræðingur, **Sigrún Bjartmarz** M.Sc. hjúkrunarfræðingur, **Borghildur Árnadóttir**.

Klínískar leiðbeiningar til að fyrirbyggja byltur á sjúkrastofnunum. Veggspjald á hjúkrunarviku LSH 2006. Höfundar: Eygló Ingadóttir M.Sc. hjúkrunarfræðingur og **Hlíf Guðmundsdóttir**, M.Sc. hjúkrunarfræðingur.

Veggspjöld sýnd erlendis

Relationship between admission characteristics on the MDS-AC instrument and outcome of acute care in Nordic countries. **Jonsson PV**, Noro A, Finne-Soveri UH, Jensdóttir AB, Ljunggren G, Grue EV, Schroll M, Bucht G, Björnsson J, Jónsén E. Accepted as a poster at EUGMS, scientific meeting, Geneva, August 23-26, 2006.

Snaedal J. Guðmundsson, T.E., Ásgeirsdóttir A., Helgason J., Jóhannesson G.H., Guðmundsson and Johnsen K. New diagnostic markers: Effects of scopolamine on EEG in Alzheimer's disease. Spjald á 10 alþjóðlegu Alzheimer ráðstefnunni í Madrid í júlí 2006.

Sigurðsson, S., Launer, L., Chang, M., Aspelund, T., **Jónsdóttir, M. K.**, Jóhannesdóttir, G. F., Valtýsdóttir, B., Eiríksdóttir, G., Guðnason, V. (mars 2006). *Incomplete magnetic*

resonance imaging (MRI) examination due to claustrophobia: is cognitive impairment a contributing factor? The age, gene/environment, susceptibility Reykjavík study. European Congress of Radiology, Vínaborg, 3-7 mars. Veggspjald.

Ársæll Jónsson, Lilja Sigrún Jónsdóttir. Causes of Death in Old Age in Iceland. 18th Nordic Congress of Gerontology. 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä Paviljonki, Jyväskylä, Finland 28-31st May, 2006, Abstract V 280.

Dagmar Huld Matthíasdóttir, **Ingibjörg Hjaltadóttir** og Rúnar Vilhjálmsson. The structure of recreational activities among nursing home residents. Veggspjald á The 18th Nordic Congress of Gerontology. Haldin í Jyväskylä in Finland, 28-31. maí 2006.

Steinunn K. Jónsdóttir. Veggspjald um Löggjöf og stefnumótun í húsnæðismálum aldraðra, á 18th Nordic Congress of Gerontology í Jyväskylä, maí 2006 (styrkur frá NGF).

Gústafsdóttir, M. Care approaches in daycare units caring for elders suffering from dementia. 18th Nordic congress of Gerontology: „Innovations for an Ageing Society”. 28-31 May, 2006, Jyväskylä Finland.

Developing the Nordic Interdisciplinary master programme in Gerontology. Kynnt á 18. Norrænu öldrunarráðstefnunni í Jyväskylä, Finnlandi í maí 2006. Ráðstefnan var haldin af norrænu öldrunarfræðafélögunum.

Höfundar: Uotinen, V.¹ Lyyra T.-M.¹, Parkatti, T.¹, Sigurdardóttir, S.², Ågren, M.³

¹ University of Jyväskylä, Department of Health Sciences and The Finnish Centre for Interdisciplinary Gerontology

² University of Iceland, Department of Social Work

³ Jönköping University, Institute of Gerontology.

Nýsköpun í kennslu í hjúkrunarfræði

Við breytingu á námskrá í hjúkrunarfræðideild á árunum 2003 – 2007 var námskeiðið **Öldrunarhjúkrun 5e** flutt af vormisseri 4. námsári á vormisseri 3. námsári. Við þessa ákvörðun var sýnt að koma þyrfti við kennslu nær tvöfalds hóps nemenda á einu misseri bæði í bóklegum og klínískum þætti námsins. Ekki var séð fram á sérstök vandkvæði við að koma við kennslu í bóklega þættinum á meðan ljóst var að erfitt yrði að koma við kennslu í klíníska þættinum, þar sem löngum hefur verið örðugt að tryggja vettvang fyrir klínískt nám fyrir mikinn fjölda nemenda í hjúkrunarfræði og þá ekki síst í öldrunarhjúkrun þar sem ætíð hefur verið mikill skortur á fagmenntuðu starfsfólki. Ónógt framboð á klínískum námsplássum í hjúkrunarfræði varð einmitt til þess að ákveðið var koma á fjöldatakmörkunum á 1. námsári árið 1993 (clausus).

Á vormisseri 2006, þegar fjöldi nemenda var takmarkaður við 75 nemendur á ári í deildinni, voru nær 140 nemendur skráðir í Öldrunarhjúkrun á 3. og 4. námsári. Við þessar aðstæður var ljóst að það yrði óvinnandi vegur að skapa öllum þessum fjölda nemenda námstækifæri við sömu aðstæður og tíðkast hafði og var því brugðið á það ráð að nýta hefðbundin námspláss á stofnunum eins og Landakoti og ýmsum hjúkrunarheimilum fyrir 4. árs nemendur og takmarka verkefni þeirra við þessar stofnanir en þróa síðan annan vettvang fyrir nám nemenda á 3. ári.

Við sköpun á nýjum vettvangi fyrir 3.árið tók ég mið af námstækifærum á

dagdeildum fyrir aldraða, sem 4. árs nemendur höfðu notið fram til þessa, bæði á almennum dagdeildum og sérhæfðum dagdeildum fyrir heilabilaða og gerði þær að miðpunkti svokallaðra vettvangseininga sem voru tengdar við félags- og kirkjustarf í næsta nágrenni. Hjúkrunarheimili á nálægum slóðum, þar sem ekki voru 4. árs nemendur fyrir voru síðan tengd við hverja vettvangseiningu 3. ársins t.d. var dagdeildin í Þorraseli tengd félagsstarfi á Aflagrandu, kirkjustarfi í Neskirkju og dvalar- og hjúkrunarheimilinu Grund. Jafnframt fóru allir 3. árs nemendur í kynningu á öldrunarsvið LSH einn eftirmiðdag í síðustu viku verknámsins. Sköpun þessa nýja vettvangs krafðist margra funda og heimsókna t.d. fékk ég að koma á fund hjá Ellimálaráði Reykjavíkurprófastdæmanna og svo þræddi ég félagsstarf úr Vesturbæ Reykjavíkur, austur yfir læk, um Kópavoga og út í Hafnarfjörð auk þess sem ég heimsótti sambýli og hjúkrunarheimili innan hveftrar vettvangseiningar. Á þessum fundum og í heimsóknunum lagði ég fram drög að væntanlegum verkefnum nemenda sem ég síðan fullvann í námslýsingu, sem ég sendi síðan öllum þeim stöðum sem nemendur heimsóttu, reyndar lét ég fylgja með styttri útgáfu sem sneri beint að hverjum vettvangi. Góður rómur var gerður af klíniska náminu á þessum nýja vettvangi og verkefnum sem þar voru unnin bæði meðal þeirra sem tóku á móti nemendum og eins lýstu nemendur yfir ánægju sinni við viðkomandi sérfræðikennari, sem voru 7 auk umsjónarkennara og fastráðins kennara. S.l. haust var því ákveðið að halda áfram á svipuðum nótum á vormisseri 2007 þó með þeirri breytingu að allir 3. árs nemendur fara í stutta námsdvöl á öldrunarsviði LSH. Hætt var við verkefnið sem unnið var á hjúkrunarheimilunum og í stað þess þróað nýtt verkefni fyrir námsdvölinu á Landakoti. Þetta nýja fyrirkomulag á klínísku námi í Öldrunarhjúkrun hefur vakið athygli eins og fram kemur í grein í febrúareintaki Breiðholtsblaðsins, en ljósrit af henni fylgir hér með til þess að staðfesta þetta þróunarstarf.

Nýsköpun í kennslu í félagsráðgjöf

Námskeið á meistarastigi í öldrunarfræðum. Áhrifaþættir öldrunar: umhverfi, félagstengs og heilsufar. Námskeið í öldrunarfræðum sem kennt er í fyrsta skipti á vormisseri 2006. Markmið þess er að dýpka þekkingu þátttakenda í öldrunarfræðum (gerontology) og öldrunarlækningum (geriatri). Fjallað er um það hvernig einstaklingar eldast félagslega, líffræðilega og sálrænt. Einnig er fjallað um teymisvinnu í öldrunarþjónustu og áhersla lögð á að kynna starfsaðferðir mismunandi starfsstétta sem vinna að málefnum aldraðra. Þetta er nýtt námskeið á meistarastigi sem hefur krafist mikils undirbúnings.

Ábendingar faghóps sem heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra fól að skoða hvernig bæta megi geðheilbrigðisþjónustu við aldraða. Átti sæti í faghópi um geðheilbrigðisþjónustu við aldraða, sem skipaður var af heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra þann 8. desember 2005. Hópurinn skilaði greinargerð til ráðherra þann 30. mars 2006. Höfundar: Faghópurinn.

Hvar þrengir að? Könnun á stöðu þeirra sem minnst mega sín í íslensku samfélagi. Skýrsla gefin út af Rauða krossi Íslands. Höfundar: Guðrún M. Guðmundsdóttir, Helga G. Halldórsdóttir, Sigrún Árnadóttir, Kristján Sturluson, Sigurveig H. Sigurðardóttir, Laufey Gunnlaugsdóttir, Geir Gunnlaugsson, Jón Sæmundur Sigurjónsson (vinnuhópur).

XI.

Viðaukar:

Dagskrá fræðslufunda haust 2006

Dagskrá fræðslufunda vor 2006

Dagskrá málþings Frá nútið til framtíðar: um stefnumótun í málefnum aldraðra

Dagskrá Vísindadags 2006

Dagskrá RAI fundar

Fræðslufundir Rannsóknarstofu í öldrunarfræðum RHLÖ hausmisseri 2006

**Haldnir á 7.hæð Landakoti á fimmtudögum kl. 15:00-16:00
og sendir út með fjarfundabúnaði**

12. október: *Næring aldraðra* Anna Edda Ásgeirsdóttir næringarráðgjafi
19. október: *Klínískar leiðbeiningar* Hlíf Guðmundsdóttir, hjúkrunarfr.
26. október: *Endurminningar* Sigrún Huld, hjúkrunarfræðingur, óstaðfest
02. nóvember: *Fellur niður vegna Námsstefnu ÖFFÍ*
09. nóvember: *Öldrunarinnisæi* Helga Ragnarsdóttir, félagsráðgjafi
16. nóvember: *Reynsla erlendra hjúkrunarfræðinga af því að starfa á sjúkrahúsum á Íslandi. Fyrirbærafræðileg rannsókn: niðurstöður kynntar, MSc rannsókn 2003.* Hildur Magnúsdóttir, hjúkrunarfræðingur (Guðrún Dóra)
23. nóvember: *Óráð hjá öldruðum* Tryggvi Egilsson
30. nóvember: *Myndin Hugarhvarf – lífið heldur áfram með heilabilun*

Fræðslufundir Rannsóknarstofu í öldrunarfræðum vormisseri 2006

**Haldnir á 6.hæð Landakoti á fimmtudögum kl. 15:00-16:00
og sendir út með fjarfundabúnaði.**

- 12. janúar.** Guðrún Reykdal, félagsráðgjafi: verkefnastjóri á Velferðarsviði Reykjavíkurborgar. **Íslenskar niðurstöður úr samevrópskri Rai Home Care rannsókn.**
- 19. janúar.** Ella Kolbrún Kristinsdóttir, sjúkraþjálfari og dósent. **Jafnvægi, skyn og þjálfun.**
- 26. janúar.** Eva Hreinsdóttir, hjúkrunarfr. **Heilsugæsla aldraðra.**
- 02. febrúar.** Hanna Lára Steinsson, félagsráðgjafi. **Tengsl Down's heilkennis og Alzheimerssjúkdóms.**
- 09. febrúar.** Júlíana Sigurveig Guðjónsdóttir, M.Sc., hjúkrunarfr. **Reynsla dætra af flutningi foreldra sem þjást af heilabilun á hjúkrunarheimili.**
- 16. febrúar.** Lovísa Einarisdóttir, íþróttakennari og upplýsingafulltrúi Hrafnistu í Hafnarfirði, **Grunnæfingar í Tai Chi fyrir eldri borgara.**
- 23. febrúar.** Kristín Björnsdóttir músikþerapisti B.M., MA. **Tónlist tengir kynslóðir: söng- og sögustundir með leikskólabörnum úr Vinagarði og skjólstaðingum Fríðuhúss.**
- 02. mars.** **Fræðslufundur fellur niður vegna námstefnu ÖFFÍ og EHÍ.**
- 09. mars.** Ásta Pétursdóttir, hjúkrunarfr. **Umræður um morfin.**
- 16. mars.** Aðalsteinn Guðmundsson, læknir. **Beinþynning, beinbrot og karlar.**
- 23. mars.** Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, hjúkrunarfr., M.Sc. **Verkjamat hjá heilabiluðum.**
- 30. mars.** Fellur niður vegna námskeiðs Heilabilunareinngar LSH Landakoti
- 06. apríl.** Ólafur Þór Gunnarsson, læknir. **Líkamsþjálfun aldraðra.**
- 13. apríl.** **Skírdagur**
- 20. apríl.** **Sumardagurinn fyrsti**
- 27. apríl.** Sigrún Huld Þorgrímsdóttir, hjúkrunarfr. og Borghildur Árnadóttir, deildarstjóri. **Míningavinna á almennri deild .**
- 04. maí.** Sigurður Gunnarsson, áfengisráðgjafi SÁÁ, **Staðan í meðferðarmálum aldraðra sem eru áfengissjúkir.**
- 11. maí.** Hulda Jeppesen og Ingibjörg Loftsdóttir, sjúkraþjálfarar. **Sjúkraþjálfun í heimahúsum.**

Frá nútíð til framtíðar: um stefnumótun í málefnum aldraðra

Málstofa RHLÖ og FEB fimmtudaginn 5. október 2006
kl. 13:00-16:00 á Landakoti

Dagskrá:

13:00 – 13:15	Setning málþings – Pálmi V Jónsson form. RHLÖ
13:15 – 13:30	<i>Þjónusta við aldraða utan stofnana – horft til baka og fram á veginn?</i> Ingibjörg Broddadóttir, MPA nemandi við HÍ og deildarstjóri Félagsmálaráðuneytisins
13:30 – 13:45	<i>Helstu baráttumál FEB</i> – Margrét Margeirsdóttir formaður FEB
13:45 – 14:00	<i>Stefnumótun HTR í málefnum aldraðra</i> – Siv Friðleifsdóttir, heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra
14:00 – 14:30	Umræður
14:30 – 15:00	Kaffi
15:00 – 15:45	Umræður
15:45 – 16:00	Samantekt og fundarslit

Fundarstjóri:

Pálmi V. Jónsson, form. RHLÖ

Frummælendur:

Ingibjörg Broddadóttir
Margrét Margeirsdóttir
Siv Friðleifsdóttir

Panel hópur auk frummælenda:

Ingibjörg Hjaltadóttir, RHLÖ
Magnús Stefánsson, félagsmálaráðherra
Ólafur Ólafsson, form LEB
Vilborg Ingólfssdóttir, HTR
Vilhjálmur Vilhjálmsson, borgarstjóri

Þátttakendur:

Aðalbjörg Traustadóttir, Þjónustumiðstöð Laugardals og Háaleitis
Framkvæmdastjórn FEB
Framkvæmdastjórn LEB
Magnús Pétursson, forstjóri LSH
Sigríður Jónsdóttir, Velferðarsvið Reykjavíkurborgar
Stjórn RHLÖ
Þórunn Ólafsdóttir, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins
Þórdís Magnúsdóttir, Heimahjúkrun

Vísindadagur RHLÖ 2006
Föstudaginn 13. október 2006 í Öskju í Náttúrfræðahúsi HÍ.

13:15 – 13:25	Setning – <i>Pálmi V Jónsson</i>
13:25 – 13:35	Kynning á Vísindadeginum og dagskrá – <i>Ólafur Samúelsson</i>
13:35 – 13:50	Kynning á Byltu- og beinverndarmóttökunni ásamt yfirliti yfir leiðbeiningar sem farið er eftir – <i>Helga Hansdóttir</i>
13:50 – 14:30	Þjálfun og byltur, hvar, hvernig og hversu lengi. Yfirlit yfir niðurstöður rannsókna– <i>James Judge MD.</i>
14:30 – 15:00	Kaffihlé
15:00 – 15:15	Öldrun og jafnvægi– <i>Ella Kolbrún Kristinsdóttir</i>
15:15 – 15:30	Rannsókn á áhrifum skynþjálfunar á jafnvægi hjá öldruðum – <i>Bergþóra Baldursdóttir</i>
15:30 – 15:55	Pallborðsumræður um þjálfun og byltur
15:55 – 16:00	Fundarslit

RAI fundur

í samvinnu Heilbrigðis- og tryggingamálráðuneytis og Rannsóknastofu í öldrunarfræðum
6. desember 2006 kl. 13:00-16:00 í kennslusalnum á 7. hæð á Landakoti.

Dagskrá:

Fundarstjóri: Pálmi V. Jónsson

- 13:00-13:20 Pálmi V. Jónsson. Setning fundar – Yfirlit: staða og möguleikar RAI tækjanna.
- 13:20-13:40 Ingibjörg Hjaltadóttir – Þróun gæðavísa á hjúkrunarheimilum.
- 13:40-14:00 Berglind Magnúsdóttir og Ásdís Sæmundsdóttir – RAI mælitæki í tveimur kerfum.
- 14:00-14:15 Guðrún Dóra Guðmannsdóttir – Innleiðing RAI mats á öldrunarsviði LSH.
- 14:15-14:35 Rakel Valdimarsdóttir og Íris Jónbjörnsdóttir – Kynning á innleiðingarferli á legudeildum geðsviðs.
- 14:35-15:00 Kaffi
- 15:00-15:10 Vilborg Ingólfssdóttir – Sjónarmið frá RAI-nefnd.
- 15:10-15:25 Bjarni Þór Björnsson – Innleiðing og RAI-kerfi frá tæknilegur sjónarmiði
- 15:25-15:55 Umræður: næstu skref og hvernig við yfirvinnum hindranir í innleiðslu og þróun og rafvæðingu
- 15:55-16:00 Samantekt og fundarslit.